

Vastaanottaja: Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto, sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 194/2022 vp

Paikallisliikenneliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Paikallisliitto ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi henkilökuljetuksiin liittyen.

Kotitalouksien aseman ja ostovoiman parannusta tehtäisiin sähkön käytön lisäksi joukkoliikenteen ja henkilökuljetuspalvelujen käyttäjiä auttavasti. Lakiesityksen mukaan kotimaan henkilökuljetukset vapautettaisiin verosta väliaikaisesti. Vapautukseen liittyisi oikeus vähentää hankintoihin sisältyvä vero. Henkilökuljetuksia koskeva muutos tulisi voimaan 1.1.2023 alkaen ja olisi voimassa 30.4.2023 saakka.

Kiitämme, että joukkoliikenne ja henkilökuljetukset olivat mukana kehysriihen keskusteluissa ja toimissa, joilla kotitalouksien ostovoimaa pyritään parantamaan. Kannatamme pyrkimyksiä lieventää käyttövoimien hinnan vaihtelujen sekä rahan arvon alenemisen vaikutuksia joukkoliikenteen käyttäjille ja palvelujen toteuttajille.

Arvonlisäveroalennuksella tähdätään esityksen mukaan alennettuihin asiakashintoihin. Valtio on valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esittänyt myös varautumista joukkoliikenteen elvyttävään tukemiseen 2021-2025. On tunnistettu joukkoliikenteen vaikea tilanne ja lipputulosten laskun vaikutus ja koronan jatkeena energian hintaan liittyvät kustannuspaineet.

Osa viranomaisista on pitänyt lipun hinnat asiakkaille edullisina ja samanhintaisina viimeiset kahdeksan vuotta (katso esimerkkejä hinnoittelusta liitteen taulukossa 1) tai jopa laskeneet kausilipun hintaa viime vuosina. Osa joukkoliikenteen toimivaltaisista viranomaisista oli suunnitellut lipunhintojen maltillista nostoa ja toteuttanevat arvonlisäveromuutoksen siten, että käytännössä asiakashinta pysyy samana. Osalla kaupunkijoukkoliikenteen järjestäjistä arvonlisäveromuutos koituu suoraan asiakkaan hyödyksi ja alennukseksi asiakkaalle.

Linja-autoliikenteen kustannusindeksiin sidotun tuotannon kustannusnousu on ollut merkittävää viimeisen vuoden aikana, yli 10 %. Joukkoliikenteen järjestämisessä tavoitellaan paluuta myönteiseen kehityskierteeseen, jolloin palvelutasoa ei haluta merkittävästi karsia, mutta kustannuksia on katettava esimerkiksi lipun hinnan nostamisella.

Vaikea taloudellinen tilanne huomioon ottaen Paikallisliikenneliiton näkemyksen mukaan arvonlisäveroalennuksesta on asiakkaalle hyötyä joko alkuvuodesta ennaltaan pysyvinä asiakashintoina tai alennettuina asiakashintoina.

Mikäli arvonlisäveron alennus siirtyy asiakashintoihin, sillä voi olla kysyntää lisäävä vaikutus. Hintajousto toimii viiveellä ja kysyntä lisääntyy prosentuaalisesti vähemmän kuin hinta alentuu. Kun arvonlisäveroon palataan, muutos on taasen kysyntää vähentävä. Marras- ja joulukuussa odotetulla muutoksella voi olla osalle käyttäjistä kausilippujen ostopäätöksiä lykkäävä vaikutus.

Lakiesityksen huono puoli on sen lyhyt kesto ja lyhyt valmistautumisaika.

Lakiesitys tunnistaa mahdollisuuden merkittäviin hallinnollisiin kustannuksiin toimen määräaikaisuuden ja ajanjakson lyhyiden vuoksi. Muutama toimija arvioi muutuskustannuksista ja siihen liittyvistä kerrannaisvaikutuksista koituvan kielteisiä vaikutuksia enemmän kuin hyötyjä.

Paikallisliikenneliiton ehdotuksia valtion liikennepolitiikkaan

Liikennepoliittisesta ja ilmastotavoitteiden näkökulmasta tarvitaan monia voimakkaita toimia liikenteen päästövähennysten ja oikeudenmukaisen liikennejärjestelmän toteuttamiseksi.

Pysyvällä arvonlisäveron alennuksella voitaisiin edistää palvelujen kilpailukykyä suhteessa yksityisautoiluun. Arjen valinnat helpottuvat, kun vähäpäästöiset, kaikkien käytössä olevat, turvalliset ja

energiatohokkaat liikkumisen valinnat erottuvat edullisimpina. On tärkeää pitkällä tähtäimellä saada täydet hyödyt joukkoliikenteestä vihreän siirtymän toteuttamisessa.

Suomalaisista 70 % asuu kaupunkiseuduilla. Ministeriöiden tuoreessa yhteisessä tulevaisuuskatsauksessa todetaan, kaupunkiseutujen välinen kumppanuus on tärkeää, koska suurimmilla kaupunkiseuduilla ratkaistaan monia kestävän liikenteen ja valtakunnallisen liikennejärjestelmän kannalta olennaisia kysymyksiä. Joukkoliikenteen kehittäminen ja siihen lisättävä valtionrahoitus sisältävät niihin moniin toimiin, joilla kotimaiset liikenteen päästövähennykset on tarkoitus saavuttaa.

Paikallisliikenneliitto ehdottaa, että kolminkertaistetaan kaupunkiseutujen joukkoliikennetuet yhtenä osana oikeudenmukaista siirtymää kohti kestävämpää liikennejärjestelmää. Varataan lisärahaa noin 50 M€/vuosi tulevana vuosina. Lisäksi on tarpeen huolehtia suunnitelmien tunnistamasta elvyttävän tukemisen tarpeesta, sillä koronasta toipuminen vie aikaa ja energiahintojen nousu vaikeuttaa palvelutason ylläpitämistä.

On välttämätöntä uudistaa koko liikenteen verotus ja hinnoittelu ohjaamaan haluttuun tulevaisuuteen ja turvaamaan liikennejärjestelmän rahoitus. Sääntelyn tulee tukea kulkumuotomuutosta, päästövähennyksiä ja pienentää muita liikenteen haittoja ympäristölle, turvallisuudelle ja liikennejärjestelmän toimivuudelle. Poistetaan muussa verotuksessa olevat rakenteet, jotka samaan aikaan toimivat tavoitteiden vastakkaisesti ja heikentävät liikenteen verotuksen päästöohjausta. Uudistetaan ja yksinkertaistetaan työmatkakuluvähennys kilometripohjaiseksi, työssäkäyntipäiviin perustuvaksi sekä kulkumuotoneutraaliksi.

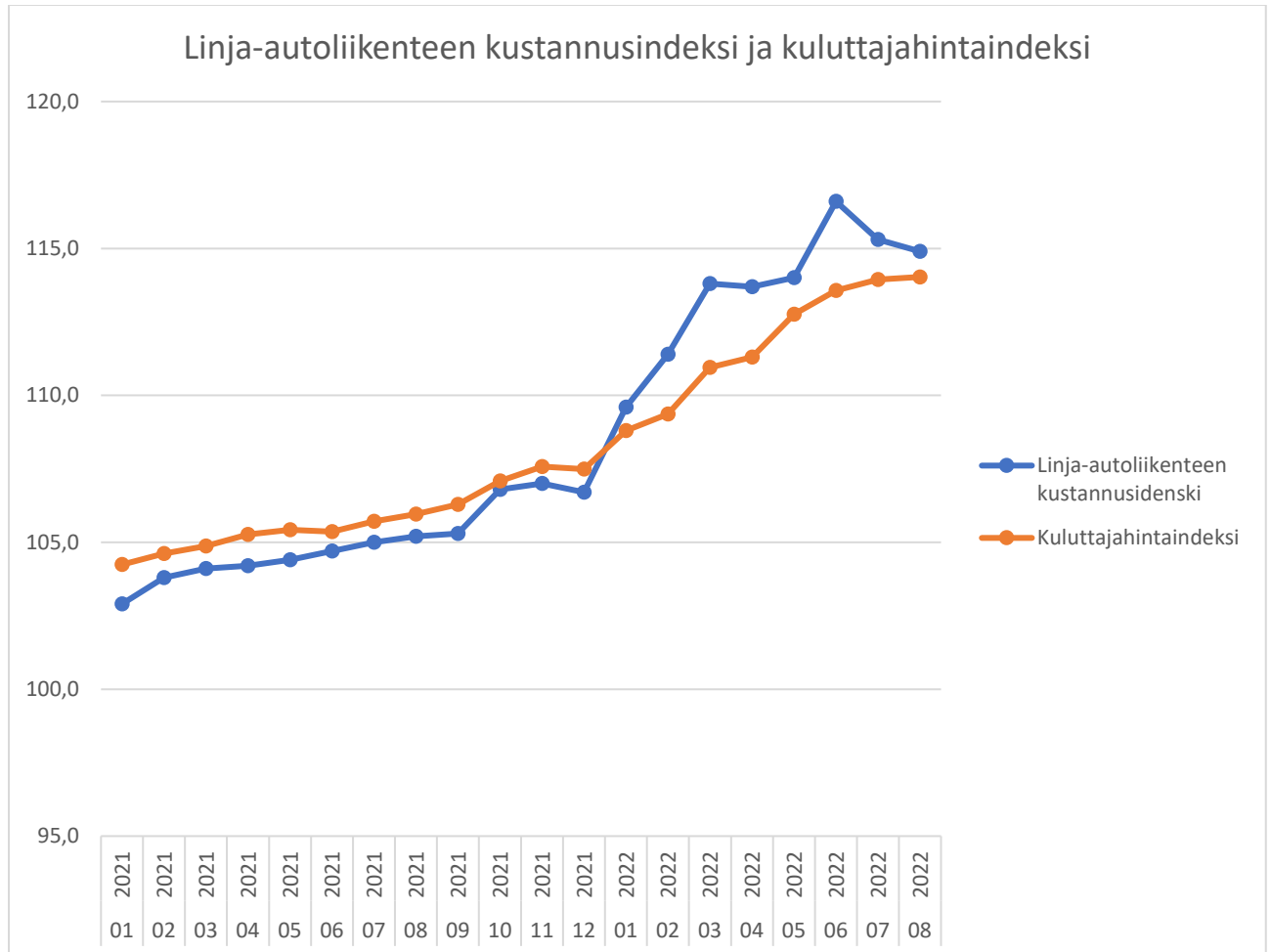
Minna Soininen, toiminnanjohtaja, Paikallisliikenneliitto.

Paikallisliikenneliitto edustaa 15 toimivaltaista joukkoliikenneviranomaista, jotka järjestävät liikennepalveluja kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla ja vastaavat yli 80 %:sta Suomen maajoukkoliikenteen matkoista. Jäseniämme ovat Helsingin seudun liikenne (HSL), Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan, Oulun, Porin, Salon ja Raaseporin kaupungit, Meri-Lappi sekä Tampereen ja Turun joukkoliikenneyksiköt. Yhteistyöjäseniämme ovat kahdeksan ELY-keskusta, Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy ja TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy.

Liite 1.

Linja-autoliikenteen suurten kaupunkien kustannusindeksikehitys ja kuluttajahintaindeksikehitys 2021-2022

Taulukko 1. Esimerkkejä kaupunkien lipunhintakehityksestä, aikuisten verolliset lipunhinnat

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tampere	Kertalippu	2,60	3,00	3,00	3,00	3,50	3,50	3,50	3,50
Tampere	Kausilippu	48,00	49	49,90	51,00	53	55,00	56,00	56,00
Jyväskylä	Kertalippu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Jyväskylä	Kausilippu	60,00	60,00	60,00	60,00	54,00	54,00	54,00	54,00
Oulu	Kertalippu	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30	3,30
Oulu	Kausilippu	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50
Turku	Kertalippu	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Turku	Kausilippu	52,00	52,00	52,00	52,00	52,00	55,00	55,00	55,00